

**КОДЕКС ДОТРИМАННЯ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ПСИХОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО
ФАКУЛЬТЕТУ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(проект)**

ПРЕАМБУЛА

Кодекс академічної доброчесності психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету складено, ухвалено та введено в дію з метою формування академічних цінностей, збереження та примноження традицій психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету, фундаментальних принципів, якими керуються заклади освіти для забезпечення розвитку освіти, розвитку інноваційного освітнього середовища, високої академічної культури здобувачами вищої освіти всіх рівнів, науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс дотримання академічної доброчесності (далі – Кодекс) психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету (далі – ППФ РДГУ) встановлює загальні засади, цінності, принципи та норми академічної доброчесності, правила поведінки здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників ППФ РДГУ, якими вони повинні керуватися під час навчання, проведення наукової (творчої), науково-педагогічної, педагогічної діяльності, виконання покладених на них завдань та обов'язків, а також визначає політику і процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності в ППФ РДГУ та види відповідальності за порушення академічної доброчесності.

1.2. Кодекс академічної доброчесності ППФ РДГУ розроблено у відповідності з нормами загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про видавничу справу”, “Про запобігання корупції”, Закону України “Про наукову і науково-технічну експертизу”, Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу Вченого України, Бухарестської декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі, Статуту Рівненського державного гуманітарного університету, Правил внутрішнього трудового розпорядку, Постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», Методичних Рекомендацій МОН України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Положення по академічну доброчесність в Рівненському державному гуманітарному університеті Кодексу академічної доброчесності національного агентства із

забезпечення якості вищої освіти, а також із використанням досвіду провідних зарубіжних і вітчизняних вищих навчальних закладів.

1.3. Метою Кодексу дотримання академічної доброчесності психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету є:

- формування академічних цінностей та високої академічної культури учасників освітнього процесу ППФ РДГУ;
- формування громадянської позиції учасників освітнього процесу;
- забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в ППФ РДГУ;
- формування високого рівня наукових, професійних, загальних компетентностей здобувачів усіх рівнів вищої освіти в ППФ РДГУ;
- утвердження в учасників освітнього процесу моральних та духовних цінностей, соціальної відповідальності;
- збереження, розвиток і популяризація наукових цінностей та традицій ППФ РДГУ;
- виховання здобувачів освіти усіх рівнів відповідальними, здатними до свідомого спрямування своєї діяльності;
- підвищення позитивного іміджу та ділової репутації ППФ РДГУ у вітчизняному та зарубіжному освітньо-науковому просторі.

1.4. Кодекс визначає правила і норми академічної доброчесності, етичної поведінки, професійного спілкування працівників та осіб, що навчаються у Рівненському державному гуманітарному університеті.

1.5. Кодекс спрямований на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності університету, зокрема освітній, науковій, виховній, управлінській, а також на підтримку сприятливого морально-психологічного клімату у колективі.

1.6. Норми Кодексу поширюються і є обов'язковими для усіх учасників академічної спільноти (здобувачів вищої освіти всіх рівнів, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників) як на території ППФ РДГУ, так і поза нею.

1.7. Наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники, співробітники, студенти, аспіранти, докторанти та інші особи, що навчаються у Рівненському державному гуманітарному університеті, зобов'язуються дотримуватися правил і норм, визначених цим Кодексом, спираючись на принципи:

- **доброчесність** – відданість учасників процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти моральним принципам та стандартам, які створюють бар'єр для недоброчесності;
- **чесність та порядність** – системне уникнення проявів академічної

недоброчесності під час реалізації власної діяльності;

- **правдивість** – прагнення до істини, вільне та відкрите поширення найкращих практик реалізації власної діяльності, їх безперервне надбання та збагачення;

- **відкритість** – щоб уникнути зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними учасниками освітнього процесу, необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними;

- **прозорість** – доступність та відкритість інформації, яка передбачає, що всі учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти зобов'язані діяти відкрито, зрозуміло та в рамках закону;

- **верховенство права** – у своїй діяльності здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники мають суворо дотримуватися законодавства, стимулювати до цього інших;

- **законність** – дотримання кожним учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти законів та стимулювання до цього інших;

- **повага** – повага до ідей, гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, на благо колегіальності та співпраці з іншими учасниками процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти;

- **довіра** – усі учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти мають впевненість в чесності та чесноті один одного, можуть покластись один на одного, позбавлені остраху, що результати діяльності можуть бути несанкціоновано запозиченими, кар'єру спаплюжено, а репутацію підірвано;

- **послідовне відстоювання гідної поведінки** та ідей поширення принципів академічної доброчесності в несприятливих умовах стороннього тиску;

- **справедливість** – неупереджено однакове ставлення до усіх учасників процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти, позбавлене дискримінації та нечесності;

- **самовдосконалення та вдосконалення** – учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти визнають важливість та докладають максимальних зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, зокрема через власний професійний розвиток;

- **відповідальність** – вміння брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе певні зобов'язання, протистояти проявам академічної недоброчесності, подавати приклади гідної поведінки;

- **сумлінність** – учасники процесу реалізації державної політики у сфері

якості освіти належним чином використовують делеговані їм повноваження без перевищення або несумлінності виконання;

- **професіоналізм** – підтримання високого рівня компетентності кожним учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти;

- **чесність та порядність** – у навчальній та викладацькій діяльності, наукових дослідженнях, практичній роботі тощо здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники зобов'язані діяти чесно, бути відвертими, свідомо не висувати неправдивих тверджень;

- **справедливість та толерантність** – у взаємовідносинах між здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними, педагогічними та іншими працівниками важливим є неупереджене ставлення одне до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності;

- **професіоналізм** – здобувачі вищої освіти та співробітники Університету зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Імперативом є постійне підвищення ними свого освітнього і наукового рівня як форми здійснення принципу "від освіти на все життя – до освіти протягом усього життя";

- **партнерство і взаємодопомога** – з метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів всі учасники освітнього процесу орієнтуються на суб'єкт-суб'єктну або партнерську взаємодію. Повага в університетському середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе. Варто поважати й цінувати різноманітні думки та ідеї;

1.8. У Кодексі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

- **автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір;

- **академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

- **академічна культура** – система норм, правил, зразків поведінки, цінностей академічної спільноти, які регулюють діяльність її членів та визначають принципи взаємовідносин між ними та із зовнішнім середовищем;

- **академічний плагіат** – навмисне чи усвідомлене оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору, без належного оформлення посилань;

- **потенційний конфлікт інтересів** – наявність у особи приватного

інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

- **неправомірна вигода** – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

- **приватний інтерес** – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових.

- **списування** – виконання письмових робіт із використанням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

- **службові особи** – особи, які постійно чи тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється службовою особою установи, організації, судом або законом;

- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються навчальної чи наукової діяльності.

- **цитата** – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

- **якість освіти** – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

- **якість освітньої діяльності** – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що дозволяє здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

II. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Формами проявів академічної недоброчесності є:

2.1.1. академічний плагіат;

2.1.1.2. обман, підробка – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої, наукової, творчої діяльності чи організації освітнього процесу;

2.1.1.3. приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам;

2.1.1.4. фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

2.1.1.5. фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

2.1.1.6. самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

2.1.1.7. хабарництво;

2.1.1.8. необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти (виставлення балів за конспект, відвідування навчальних занять, віднімання балів, тощо).

2.1.1.9. списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

2.1.1.10. надання недостовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.1.2. Система запобігання та виявлення академічного плагіату в ППФ РДГУ:

2.1.2.2. на рівнях вищої освіти:

2.1.2.2.1. включення до освітніх програм підготовки магістрів тематичних лекцій з академічної доброчесності та академічного письма;

2.1.2.2.2. проведення школи молодого науковця у рамках діяльності студентського наукового товариства ППФ РДГУ;

2.1.2.2.3. поступова переорієнтація навчальних завдань у вигляді проєктів, що унеможлиблює компіляцію та плагіат;

2.1.2.2.4. посилений контроль завідувачів кафедр, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;

2.1.2.2.5. перевірка (вибіркова чи суцільна) друкованих робіт (тез, статей тощо) на предмет академічного плагіату;

2.1.2.2.6. створення репозитарію академічних текстів;

2.1.2.3. на третьому освітньо-науковому рівні та науковому рівні вищої освіти:

2.1.2.3.1. включення до навчальних планів з підготовки докторів філософії дисципліни «Академічна доброчесність»;

2.1.2.3.2. висока вимогливість і принциповість наукових керівників і наукових консультантів щодо неприпустимості академічного плагіату у дисертаційних дослідженнях докторів філософії і докторів наук;

2.1.2.3.3. експертна оцінка та технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту, статтях, монографіях тощо;

2.1.2.4. у роботі редакційних колегій наукових видань, щодо яких ППФ РДГУ є засновником:

2.1.2.4.1. посилення вимогливості до процесу рецензування статей, що надходять до редколегій, у частині експертної (із залученням членів редколегій, зовнішніх експертів, запровадження процедур «сліпого», «подвійного» рецензування) та технічної перевірки поданих матеріалів на предмет академічного плагіату;

2.1.2.4.2. особиста відповідальність головного та відповідального редакторів редакційної колегії щодо недопущення академічного плагіату в наукових виданнях ППФ РДГУ.

ІІІ. ПРАВИЛА ТА НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

3.1 Наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники, співробітники ППФ РДГУ зобов'язані:

3.1.1 сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення і доручення керівництва, не допускати зловживання та неефективного використання державної і комунальної власності;

3.1.2 постійно підвищувати професійну кваліфікацію, застосовуючи у своїй діяльності інноваційні освітні методи та технології;

3.1.3 сумлінно ставитися до процесу здобуття освіти, форм контролю, об'єктивно та неупереджено оцінювати знання та вміння осіб, що навчаються;

3.1.4 дотримуватися загально визнаних етичних норм поведінки, бути ввічливим у стосунках зі здобувачами освіти, керівниками, колегами і підлеглими;

3.1.5 із толерантністю та повагою ставитися до колег та осіб, що

навчаються, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної приналежності;

3.1.6 сприяти творчій активності здобувачів освіти, заохочувати і підтримувати будь-яку діяльність, пов'язану з системою студентського самоврядування, покращенням культурного життя та іміджу ППФ РДГУ, враховувати пропозиції студентства щодо форм та методів навчання;

3.1.7 не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, або інформації особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням службових та професійних повноважень;

3.1.8 нести моральну відповідальність за наслідки своїх досліджень, що можуть впливати на природне середовище і розвиток людства;

3.1.9 сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, збереження культурно-історичної спадщини, раціонального використання природних ресурсів тощо; чинити опір псевдонауці, виступати проти проявів академічної недоброчесності;

3.1.10 захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанням владита чиновників у наукові дослідження, упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;

3.1.11 спиратися на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;

3.1.12 дбайливо ставитися до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів ППФ РДГУ;

3.1.13 самостійно оцінювати правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що була завдана у процесі виконання таких рішень чи доручень; утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать законам, незважаючи на приватні інтереси;

3.1.14 негайно повідомляти керівництву у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які учасник академічної спільноти вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам;

3.1.15 уникати приватного інтересу та конфлікту інтересів;

3.1.16 не допускати порушення освітнього процесу, його недостатнє науково-методичне забезпечення;

3.1.17 дотримуватися вимог контракту та виконання індивідуального робочого плану;

3.1.18 не допускати некоректне, зневажливе ставлення до здобувачів освіти, колег та співробітників;

3.1.19 не вдаватися до форм академічного шахрайства, академічного плагіату та інших форм прояву академічної недоброчесності;

3.1.20 не зловживати владою, впливом або службовим становищем;

3.1.21 не провокувати підкупом;

3.1.22 не допускати факти службового підроблення та службової недбалості;

3.1.23 не приймати пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди чи подарунків службовою особою;

3.1.24 не здійснювати будь-які корупційні дії;

3.1.25 свідомо не порушувати норми чинного законодавства України та нормативні й розпорядчі документи ППФ РДГУ (Статут, правила внутрішнього трудового розпорядку, кодекси, положення, накази та розпорядження);

3.1.26 не проявляти у будь-якій формі небажану вербальну, невербальну чи фізичну поведінку сексуального характеру, мета або наслідок якої – порушення гідності особи, зокрема шляхом створення загрозливого, ворожого, принизливого або образливого середовища, тощо;

3.1.27 не виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до здобувачів освіти, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;

3.2 Здобувачі вищої освіти усіх рівнів та інші особи, що навчаються зобов'язані:

3.2.1 поважати честь і гідність інших осіб;

3.2.2 відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами, освітньо- науковими програмами, календарними планами;

3.2.3 бути присутніми на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

3.2.4 ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей;

3.2.5 активно займатись самостійною роботою, використовуючи методичні посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань;

3.2.6 використовувати у навчальній, науковій або науково-педагогічній діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилатися на них;

3.2.7 подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;

3.2.8 у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи

дослідницьких завдань звертатись до інших за допомогою, не порушуючи принципів академічної доброчесності;

3.2.9 інформувати керівництво ППФ РДГУ, викладачів та осіб, що навчаються, про порушення норм і правил академічної доброчесності;

3.2.10 не виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до осіб, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;

3.2.11 не запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин;

3.2.12 під час контрольних заходів не використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем;

3.2.13 не просити, не надавати та не одержувати допомогу від третіх осіб (у тому числі і в якості підставних) при проходженні поточного, модульного, семестрового і підсумкового контролю, атестацій; не використовувати родинні або службові зв'язки для отримання позитивної або вищої оцінки;

3.2.14 не надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб;

3.2.15 не вносити до списку авторів публікацій осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;

3.2.16 не фальсифікувати, не фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням у роботі (курсівій, дипломній, дисертаційній тощо);

3.2.17 не отримувати, не пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності;

3.2.18 не брати участь у будь-якій діяльності, пов'язаній з порушенням правил і норм академічної доброчесності.

3.3 Факти порушення науковими, педагогічними, науково-педагогічними працівниками та особами, що навчаються, норм Кодексу виносяться на розгляд Комісії з академічної доброчесності, повноваження якої встановлюються зазначеним Кодексом.

IV. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас як особистим обов'язком кожного, так і спільною справою колективу загалом.

4.2. Порядок проведення перевірки текстових документів на ППФ

РДГУ регламентується нормами та правилами перевірки наукових робіт на плагіат;

4.3. Текстові документи, що підлягають перевірці на ППФ РДГУ перевіряються технічними засобами та спеціальним програмним забезпеченням, проходять експертну оцінку.

4.4. Видача довідок про перевірку робіт на плагіат стороннім організаціям не передбачена.

4.5. За порушення принципів академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до відповідальності: повторного проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку, відпрацювання незадовільних оцінок, пропущених занять, модульного контролю тощо); повторного проходження навчального курсу; позбавлення академічної стипендії; відрахування із навчального закладу.

4.6. За порушення принципів академічної доброчесності (плагіат, спонукання до порушень академічної доброчесності здобувачами освіти, тощо) педагогічні, наукові і науково-педагогічні працівники притягуються до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства.

V. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. З метою моніторингу дотримання членами колективу моральних та правових норм цього Кодексу на ППФ РДГУ розпорядженням декана ППФ РДГУ за поданням завідувачів кафедр психолого-природничого факультету створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

5.2. Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», іншими чинними нормативно-правовими актами, Статутом РДГУ, цим Кодексом.

5.3. Склад Комісії регламентується Вченою радою ППФ.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Кодекс ухвалюється Вченою радою.

6.2. Кодекс набирає чинності з моменту схвалення його більшістю членів Вченої ради та введення у дію наказом ректора.

6.3. Здобувачі вищої освіти повинні бути ознайомлені з Кодексом впродовж місяця з дня зарахування до університету, а наукові, педагогічні та науково-педагогічні працівники – впродовж місяця після прийомі на роботу після ознайомлення з Правилами внутрішнього трудового розпорядку.

6.4. Всі працівники та особи, що навчаються, повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу. Незнання цих норм не може

служувати виправданням щодо його порушення.

6.5. Невиконання норм Кодексу є предметом розгляду Комісії з дотримання академічної доброчесності (психолого-природничий факультет Рівненського державного гуманітарного університету).

6.6. Зміни і доповнення до Кодексу виносяться на розгляд Вченої ради психолого-природничого факультету за пропозиціями завідувачів кафедр (при умові підтвердження розглядання зазначених змін та доповнень витягом протокола засідання кафедр), студентської ради, наукового товариства здобувачів вищої освіти та молодих вчених РДГУ, аспірантів, докторантів і молодих вчених.

6.7. Зміни й доповнення до Кодексу в частині відповідальності здобувачів вищої освіти потребують погодження з відповідним органом студентського самоврядування.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

№ 1/9-565 від 26 жовтня 2017 року

Керівникам закладів вищої освіти

Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти

Якісна зміна системи вищої освіти вимагає розроблення нових підходів до навчання та викладання, утвердження чесності та етичних цінностей в освітньому процесі і науковій діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації в закладах вищої освіти, що сприятиме формуванню високої академічної культури, носіями якої будуть науково-педагогічні і наукові працівники та здобувачі освіти.

28 вересня 2017 року набрав чинності [Закон України «Про освіту»](#) від 05.09.2017 № 2145-УІІ, що запровадив і формалізував єдині для всіх рівнів освіти види порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). Крім того, стаття 42 Закону України «Про освіту» визначає особливості дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними й науковими працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності науково-педагогічних і наукових працівників та здобувачів в освіті; права осіб, стосовно яких порушено питанням про порушення ними академічної доброчесності тощо.

[Законом України «Про освіту»](#) внесено відповідні зміни в [Закон України «Про вищу освіту»](#), якими визначено зміст академічної доброчесності. Так, відповідно до пункту І і частини першої статті 1 Закону України «Про вищу освіту» академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених [Законом України «Про освіту»](#), цим [Законом](#) та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Зміни стосуються також визначення переліку обов'язків науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників та здобувачів освіти. Так, згідно з пунктом 3¹ статті 58 [Закону України «Про вищу освіту»](#) науково-

педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов'язані дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зі свого боку, зобов'язані виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання (пункт 3 статті 63 Закону України «Про вищу освіту»).

Своєю чергою заклади вищої освіти зобов'язані вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності (пункт 1 частини третьої статті 32 Закону України «Про вищу освіту»).

Звертаємо увагу, що виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня. Водночас виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Тому заклади вищої освіти зобов'язані мати внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що відповідно до пункту 8 частини другої статті 16 Закону України «Про вищу освіту» передбачає забезпечення дотримання академічної доброчесності

працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Слід зазначити, що згідно з частиною сьомою статті 42 Закону України «Про освіту» види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності можуть визначатися як спеціальними законами, так і внутрішніми положеннями закладу освіти, за умови затвердження (погодження) основним колегіальним органом управління закладу освіти вченою радою – та погодження з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

Враховуючи вказане вище, Міністерство освіти і науки України рекомендує включити у внутрішню систему забезпечення якості процедури та заходи для реалізації принципів академічної доброчесності та розробити відповідну нормативно-правову базу (кодекси, положення, правила, пам'ятки тощо). Важливо, щоб вона забезпечувала виконання усіх норм статті 42 Закону України «Про освіту». Водночас можуть бути створені структурні підрозділи з організації і контролю за додержанням принципів академічної доброчесності (до прикладу, група сприяння академічній доброчесності, комісія з питань етики та академічної доброчесності тощо).

Міністр

Лілія Гриневич

